

Sygn. akt VIRCa 287/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 grudnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Błęsińska

Sędziowie: SO Jolanta Biernat-Kalinowska (spr.)

SR del do SO Grzegorz Olejarczyk

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 11 grudnia 2013 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **J. Ż.**

przeciwko **małoletniej Ż. Ż.** reprezentowanej przez matkę I. R. oraz T. Ż.

o obniżenie alimentów

oraz z powództwa **wzajemnego małoletniej Ż. Ż.** reprezentowanej przez matkę I. R. oraz T. Ż.

przeciwko **J. Ż.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji powoda-pozwanego wzajemnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 18 lipca 2013 roku

sygn. akt III RC 271/13

oddala apelację.

Sygn. akt VI RCa 287/13

UZASADNIENIE

Powód J. Ż. wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz pozwanych: małoletniej Ż. Ż. reprezentowanej przez matkę I. R. oraz T. Ż., z kwoty po 350 zł miesięcznie, łącznie 700 zł miesięcznie do kwot po 200 zł miesięcznie, łącznie 400 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu wskazał, iż alimenty te zasądzone zostały wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie VI RC 2904/04 z dnia 8 marca 2005 r. Obecnie nie jest w stanie sprostać obowiązkowi alimentacyjnemu, albowiem od ponad roku znajduje się na zasiłku chorobowym, który kończy się z marcem 2013 r. Ma trudności w znalezieniu

zatrudnienia a do 2015 r. obciążony jest koniecznością uiszczania rat kredytu zaciągniętego na spłatę byłej żony z majątku wspólnego, po 500 zł miesięcznie.

Pozwani T. Ż. i małoletnia Ż. Ż. (2) reprezentowana przez matkę I. R. wnieśli o oddalenie powództwa. Wnieśli jednocześnie o podwyższenie wymienionych alimentów do kwot po 600 zł na rzecz Ż. Ż. i do kwoty po 500 zł miesięcznie na rzecz T. Ż., płatne do dnia dziesiątego każdego miesiąca z góry, z ustawowymi odsetkami na wypadek zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Wnieśli również o zasądzenie od powoda kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwani – powodowie wzajemni podali, iż alimenty na ich rzecz pozostają na tym samym poziomie od 8 lat. Powód – pozwany wzajemny nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego ponad zasadzone alimenty. J. Ż. zaciągając kredyt miał świadomość konieczności łożenia na utrzymanie dwojga swoich dzieci. Małoletnia Ż. Ż. (2) ma obecnie 14 lat. Uczęszcza dodatkowo na zajęcia z języka francuskiego, których koszt to około 400 zł miesięcznie. T. Ż. przygotowuje się do egzaminów na architekturę, w związku z czym uczestniczy w kursach przygotowawczych w G.. Łączny koszt jego pobytu poza miejscem zamieszkania i kursów przygotowawczych to 1000 zł miesięcznie.

Powód – pozwany wzajemny wniósł o oddalenie powództwa wzajemnego.

Sąd Rejonowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 18 lipca 2013 r. oddalił powództwo oraz powództwo wzajemne w całości; nie obciążył stron kosztami sądowymi; koszty procesu między stronami zniósł wzajemnie.

Sąd ten ustalił, że pozwani – powodowie wzajemni – T. Ż., ur. (...) i Ż. Ż. (2), ur. (...) są dziećmi I. R. i powoda – pozwanego wzajemnego J. Ż.. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie w sprawie VIRC 2904/04 z dnia 8 marca 2005 roku zasądzono od J. Ż. na rzecz T. Ż. i Ż. Ż. alimenty po 350 zł miesięcznie, łącznie 700 zł miesięcznie. W czasie ustalania wysokości alimentów pozwani – powodowie wzajemni zamieszkiwali wraz z matką I. R., która otrzymywała wówczas wynagrodzenie około 1100 zł netto. J. Ż. w tamtym czasie osiągał wynagrodzenie netto w kwocie od około 2100 zł do około 4100 zł miesięcznie. Ż. Ż. (2) uczęszczała wówczas od przedszkola. Była zdrowa. T. Ż. był wówczas uczniem 5 klasy szkoły podstawowej. Był zdrowy. Zarówno I. R. jak i J. Ż. związani byli wówczas z innymi partnerami, z którymi zamieszkiwali.

J. Ż. jest inżynierem budownictwa. Pozwani – powodowie wzajemni to jego jedyne dzieci. Powód – pozwany wzajemny mieszka sam, ale aktualnie przebywa u niego syn. Mieszkanie należy do J. Ż.. Ma powierzchnię 45 m kw. J. Ż. opłaca miesięcznie: czynsz po 320 zł, prąd po 100 zł, telewizja po 60 zł, telefony jego i syna łącznie po 100 zł. Spłaca kredyt hipoteczny, rata wynosi 500 zł. Kredyt zaciągał, by spłacić I. R. z majątku wspólnego. Spłata potrwa do 2015 roku. Nie ma innych zobowiązań. Nie pracuje od lutego 2012 r. Wcześniej pracował jako inspektor do spraw budowlanych w Zakładzie (...). Zarabiał około 2800 zł. Umowa o pracę została rozwiązana za porozumieniem stron. Zgodził się na rozwiązanie umowy z powodu niezgodności z pracodawcą. Był następnie na zasiłku chorobowym z powodu schorzeń somatycznych. Nie kontynuuje leczenia. Nie ma ubezpieczenia. Przyjmuje stałe leki, których miesięczny koszt wynosi około 30 zł. Wytoczył powództwo przeciwko ZUS o zasiłek. Obecnie zarejestrował się w Urzędzie Pracy. Otrzymuje zasiłek mieszkaniowy z MOPS w kwocie po 113 zł. W utrzymaniu pomagała mu matka. Otrzymał również pomoc z MOPS. Otrzymuje zasiłek dla bezrobotnych w kwocie po 900 zł miesięcznie. Jest właścicielem samochodu marki O. (...) z 2007 r. Nie ma innych dochodów. Okazjonalnie jest w stanie dorobić około 200 zł. Ma ograniczone uprawnienia budowlane. Nie ma uprawnień do kierowania budowlami tylko do produkcji elementów prefabrykowanych. Składał podania o przyjęcie do pracy, nie otrzymał odpowiedzi. I. R. jest pracownikiem socjalnym. Poza pozwanymi – powodami wzajemnymi nie ma innych dzieci. T. Ż., Ż. Ż. (2) i ich matka są zdrowi. I. R. pracuje nadal w MOPS w O., zarabia około 2300 zł miesięcznie. Poza tym wykonuje jeszcze umowę o dzieło, z tego tytułu otrzymuje około 300-400 zł miesięcznie. Pracuje jako wykładowca. W ubiegłym roku pracowała przez jeden semestr. Mieszka z córką Ż. Ż., ze swoją matką i bratem. Prowadzą odrębne gospodarstwa domowe. Wspólnie ponoszą opłaty. Udział I. R. wraz z córką w opłatach to około 300 zł miesięcznie. Ż. Ż. (2) chodzi na dodatkowe lekcje języka francuskiego. Zajęcia te kosztują około 400 zł miesięcznie. Małoletnia uczęszcza na zajęcia indywidualne z francuskiego ponieważ, w związku ze zmianą klasy, musi nadrobić materiał. Ż. Ż. (2) korzysta z komunikacji miejskiej. Bilet dla niej kosztuje

miesięcznie 55 zł. Wycieczki, w których małoletnia uczestniczy miesięcznie kosztują średnio 107 zł. Wyprawka szkolna dla małoletniej kosztuje rocznie około 1000zł. I. R. ponosi również koszty utrzymania syna. Opłacała stancję, którą zajmował w G. po 550 zł miesięcznie. Opłacała również koszt kursu języka angielskiego syna po 1500 zł rocznie. I. R. posiada oszczędności w kwocie około 80.000 zł albowiem sprzedała za około 160.000 zł mieszkanie. Pozostała kwota za sprzedaż mieszkania została spożytkowana na spłatę zadłużeń, powstałych jeszcze w czasie trwania małżeństwa. T. Ż. w 2012 roku zdał egzamin maturalny. Przez rok przygotowywał się do egzaminu na studia – architekturę. Zamieszkiwał wówczas w G., bowiem uczestniczył tam w kursach przygotowawczych na studia. Koszt kursu wynosił 550 zł miesięcznie. Opłacał stancje po 550 zł miesięcznie. Pracował w czasie pobytu w G. przez 2-3 miesiące jako kelner na zlecenie. Zarabiał miesięcznie około 600 zł. Obecnie mieszka z ojcem. Od sierpnia planuje zamieszkać na stacji. Dostał się na architekturę na Politechnice G.. Jest zdrowy. Szacuje, że podczas studiów będzie musiał zapłacić około 500 zł za stancję i mieć około 400-500 zł na to, aby przeżyć. Poza tym będzie musiał kupować materiały potrzebne na studia za około 150 zł miesięcznie. Szuka pracy na wakacje. Posiada około 10.000 zł na polisie posagowej, którą opłacał powód – pozwany wzajemny. Nie ma innego majątku.

W oparciu o powyższe ustalenia faktyczne Sąd Rejonowy uznał, że zarówno powództwo jak i powództwo wzajemne są bezzasadne.

Alimenty na rzecz pozwanych – powodów wzajemnych zostały ustalone osiem lata temu. Potrzeby pozwanych – powodów wzajemnych przez okres tych ośmiu lat zmieniły się diametralnie. Pozwany – powód wzajemny T. Ż. nie jest już uczniem szkoły podstawowej a studentem. W związku z tym, iż rozpoczyna on obecnie naukę poza O., koszty jego utrzymania znacznie wzrosną. Będzie to łączyło się nie tylko z koniecznością opłacenia stancji w G., ale również z wydatkami jakie poczynić będzie musiał jako student w związku z nauką, koniecznością zakupu odpowiednich materiałów do wykonywania projektów. Potrzeby małoletniej pozwanej – powódki wzajemnej również wzrosły. Małoletnia obecnie jest uczennicą gimnazjum, nie zaś przedszkolakiem. Potrzebuje obecnie znacznych nakładów w związku z koniecznością dodatkowej nauki języka francuskiego. Poza tym koszt utrzymania pozwanych – powodów wzajemnych w okresie ostatnich ośmiu lat wzrosły w związku ze zwiększeniem się w tym okresie ogólnych kosztów utrzymania.

W okresie ostatnich ośmiu sytuacja życiowa i materialna ich rodziców uległa zasadniczym zmianom. Matka pozwanych-powodów wzajemnych, ma obecnie ponad dwa razy wyższe dochody niż uprzednio. Przy czym wykorzystuje ona w pełni swoje możliwości majątkowe, bowiem nie tylko świadczy ona pracę na pełen etat lecz również podejmuje prace zlecane. Powód – pozwany wzajemny znajduje się obecnie w trudniejszej sytuacji materialnej niż osiem lat temu. Zmniejszyły się zasadniczo jego dochody, które obecnie nie pozwalają mu na uiszczenie podstawowych zobowiązań.

W ocenie Sądu jednak obniżenie alimentów w okolicznościach niniejszej sprawy nie jest zasadne. Podkreślić należy, iż powód – pozwany wzajemny ma możliwości zarobkowe. Jeszcze w 2012 roku świadczył pracę, uzyskując dochód około 2800 zł miesięcznie. Przy czym powód – pozwany sam zrezygnował z tego źródła dochodu. Rozwiązał bowiem umowę za porozumieniem stron, zatem dobrowolnie zrezygnował z dochodów jakie mógł osiągać wskazując na niejasne nieporozumienia z pracodawcą.

Pomimo wzrostu potrzeb pozwanych – powodów wzajemnych niezasadne jest żądanie podwyższenia alimentów. Obecnie to matka pozwanych – powodów wzajemnych jest lepiej sytuowana materialnie. Ma majątek w postaci oszczędności jak również możliwość wykonywania dodatkowej pracy w ramach zlecenia. Zatem jej udział w kosztach utrzymania pozwanych – powodów wzajemnych może być wyższy niż uprzednio. Poza tym T. Ż. jest obecnie pełnoletni. Korzysta ze wsparcia finansowego matki, ma możliwość podejmowania prac dorywczych, choćby w bardzo ograniczonym zakresie. Może podejmować zatrudnienie w okresie wakacji. Poza tym T. Ż. ma majątek w kwocie około 10.000 zł, który gromadzony był przez powoda – pozwanego wzajemnego. T. Ż. może spożytkować te środki na cele edukacyjne.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód – pozwany wzajemny J. Ż.. Zaskarżył go w części dotyczącej utrzymania wysokości alimentów. Orzeczeniu zarzucił to, że nie ujmuje ono w żadnej mierze jego obecnej sytuacji życiowej i materialnej, jak również możliwości wywiązywania się przez niego obowiązku alimentacyjnego w łącznej kwocie 700 złotych miesięcznie. W oparciu o powyższe wniósł o zmianę wyroku w zakresie zmniejszenia wysokości dotychczasowych alimentów z kwoty po 700 złotych do kwoty po 400 złotych tj. po 200 złotych na każde dziecko.

W uzasadnieniu wskazał, że jego sytuacja życiowa i materialna uległa znacznemu pogorszeniu w ostatnim okresie. W 2012 r. stracił pracę. Do marca 2013 r. z powodu schorzeń psychosomatycznych przebywał na zasiłku rehabilitacyjnym. Od lipca b.r. zarejestrowany jest jako osoba bezrobotna i obecnie uzyskuje zasiłek w wysokości 776,10 złotych brutto miesięcznie. Korzysta z pomocy MOPS. Odnosząc się do twierdzeń strony pozwanej – powodów wzajemnych wskazał, że matka pozwanych zadłużyła mieszkanie położone w O. przy ul. (...) i on musiał to zadłużenia spłacać. Fakt, iż córka musi uczestniczyć w dodatkowych lekcjach języka francuskiego wynika z tego, że dziecko zmieniło szkołę. Zmiana szkoły nie była z nim konsultowana. Również zmiana przez syna kierunku studiów nie była z nim uzgadniana. Podniósł, że w przypadku trudnej sytuacji materialnej syn może korzystać ze stypendium socjalnego oraz mieszkania w akademiku. Nadmieniał, że nie jest prawdą, iż sam zrezygnował z zatrudnienia.

Wskazał, że utrzymanie alimentów na dotychczasowym poziomie spowoduje wprowadzenie go w dalsze zadłużenia i niedostatek, co w żaden sposób nie poprawi sytuacji jego dzieci. Dotychczas wywiązywał się z obowiązku alimentacyjnego sumiennie, a nawet z naddatkiem oraz miał stały kontakt z dziećmi i nie unikał dodatkowych kosztów związanych z ich potrzebami.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powoda – pozwanego wzajemnego jako niezasadna podlega oddaleniu.

Na wstępie należy zauważyć, iż w ocenie Sądu Okręgowego wydane przez Sąd I instancji rozstrzygnięcie zapadło na podstawie prawidłowo poczynionych ustaleń natury faktycznej, jak też i prawnej.

Sąd Rejonowy dokonał szczegółowej i prawidłowej analizy przedłożonego przez strony materiału dowodowego. Także wnioski powzięte przez Sąd na podstawie przeprowadzonych w sprawie dowodów, zdaniem Sądu Okręgowego, są logiczne, spójne i konsekwentne, dokonane w oparciu o zasady doświadczenia życiowego. Wnioski te są przekonująco uzasadnione.

Apelacja nie wskazuje na żadne okoliczności, które nie byłyby przedmiotem uwagi Sądu i nie zawiera też żadnej, merytorycznej argumentacji, która rozważania tego Sądu mogłaby skutecznie podważyć.

Wobec powyższego zarzuty powoda – pozwanego wzajemnego, jakoby Sąd I instancji nie uwzględnił jego trudnej sytuacji materialnej i osobistej, jako uzasadnione wyłącznie osobistymi odczuciami powoda nie mogą być uznane za zasadne. Apelacja sprowadza się w rezultacie do polemiki z ustaleniami i wyciągniętymi z tych ustaleń wnioskami.

W toku postępowania apelacyjnego Sąd uzupełnił materiał dowodowy. Dopuścił dowód z dokumentów przedłożonych przez J. Ż. na rozprawie: kopii protokołu oględzin sądowo – lekarskich w przedmiocie ustalenia prawa do świadczenia rehabilitacyjnego oraz karty informacyjnej leczenia w trybie jednodniowym.

W niniejszej sprawie zastosowanie znalazł art. 138 k.r.o. Zgodnie z tym przepisem w przypadku zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Z przyjętej praktyki orzeczniczej jednoznacznie wynika, że oceniając czy zachodzą przesłanki do zmiany obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę wszelkie okoliczności mogące świadczyć o zmianie stosunków, zarówno te dotyczące usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego jak i możliwości zarobkowych i majątkowych stron.

W ocenie Sądu Okręgowego Sąd I instancji prawidłowo określił możliwości zarobkowe J. Ż.. Jest on w stanie płacić alimenty na dzieci w dotychczasowej wysokości.

Wskazać należy, że od ostatniego ustalenia wysokości obowiązku alimentacyjnego powoda tj. od 8 marca 2005 r. minęło ponad osiem lat. Przez ten czas znacznie wzrosły usprawiedliwione potrzeby pozwanych. Wzrost tych potrzeb był związany zarówno ze wzrostem fizycznym i rozwojem dzieci jak i ze zmianą szkół oraz ogólnym wzrostem cen, przez tak długi okres.

Obecnie alimenty w wysokości po 350 złotych na każdego z pozwanych – uwzględniając odpowiedni udział w tych kosztach matki dzieci - pozwala jedynie na pokrycie podstawowych potrzeb uprawnionych.

Wprawdzie sytuacja materialna matki dzieci uległa poprawie, jednak nie jest ona na tyle dobra, aby pozwalała jej na samodzielne pokrywanie usprawiedliwionych potrzeb dzieci. Powód powinien również – choć w niewielkiej części – pokrywać te koszty.

Uwzględnienie choćby w części powództwa i apelacji J. Ż. oznaczałoby obciążenie praktycznie całymi kosztami utrzymania pozwanych ich matki. Takie rozstrzygnięcie nie mogłoby być uznane za słuszne.

Mając na uwadze powyższe przyjąć należy, iż obniżenie alimentów od J. Ż. na rzecz T. Ż. i małoletniej Ż. Ż. w okolicznościach niniejszej sprawy byłoby bezzasadne.

Sąd Okręgowy nie znalazł żadnych przesłanek uzasadniających uwzględnienie środka odwoławczego strony powodowej, dlatego w pełni podzielił orzeczenie Sądu Rejonowego i na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił jako bezzasadną.